

NARODNI DNEVNIK

Izhaja vsak dan opoldne, izvzemši nedelje in
praznike.

Mesečna naročnina: V Ljubljani in po pošti:
Din 20.—, inozemstvo Din 30.—.

Neodvisen političen list.

UREDNIŠTVO:

SIMON GREGORČIČEVA ULICA ŠTEV. 23.

UPRAVNIŠTVO: KONGRESNI TRG ŠTEV. 3.

TELEFON ŠTEV. 2852.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifu.

Pisnim vprašanjem naj se priloži znamka
za odgovor.

Račun pri poštnem ček. uradu štev. 13.633.

Brez program

Največja hiba naša današnje »napredne« stranke je, da je brez programa. Niti naša predvojna liberalna stranka, ki je sicer že izgubila kontakt z modernim napredkom, ni napredne misli tako prazno pojmovala ko današnja »napredna« stranka — SDS. Z njo šele je postala pri nas napredna misel brez vsake vsebine in SDS je šele pojm napredne misli popolnoma zamenjala z besedo, da je iz bogatega programa ostal le prazen »slager«. Zato naši naprednjaki — drugače jih res ni mogoče imenovati — niso naprednjaki zato, da bi resnično omogočili napredek ljudstva, temveč oni so naprednjaki samo zato, ker so proti klerikalizmu. Cisto vseeno in egalno je pri tem, kaj klerikalci delajo, pravi naprednjak je vedno proti njim in naj imajo v kaki stvari še tako prav. Zato stuje, da pravijo klerikalci: črno in že ve pravi naprednjak, da mora reči: ne, belo je.

Tako daleč gre to, da ima pravi naprednjak raje škodo, samo da nimajo klerikalci prav. In naravnost idealen naprednjak je tisti, ki je jezen, ker se bodo letos začele graditi v Sloveniji železnice in ker je postala ljubljanska borza popolna borza, ker je bilo oboje doseženo s pomočjo klerikalcev.

Ni čuda, če je pri takem absolutnem negativizmu klerikalna stranka zmogala na vsej črti. Noben zdrav narod ne gre za negativisti, temveč agitatorično silo ima v njem samo pozitiven program. In neizogibno je, da bo pri sedanjem negativizmu naprednih slojev klerikalizem še bolj napredoval in njegova pozicija mora ostati tako dolgo dominantna, dokler bodo napredne skupine pričele agitirati s programom, ne pa s slagerji.

Ravno danes pa je položaj nad vse ugoden, da se izdela nov in obsežen napredni program. Zablode, porojene v vojni dobi, so se jasno pokazale in česar niso zmogli ideologi, to je zmoglo življenje in pokazalo vse hibe centralizma, integralnega jugoslovenstva, fašizma in sličnih izrodov bozne dobe. A še iz drugega vzroka je prišla prava doba za izdelavo programa. Položaj je danes tak, da samo zaletavanje v SLS ne more prinesiti nobenega uspeha. Pozicija SLS je danes tako močna, da jo more omajati samo podrobno in dolgotrajno delo. Toda tudi tako delo samo tedaj, če bo slonelo na dobro izdelanem programu.

Naravno je, da more dober program izdelati samo inteligenca in tu imajo napredne stranke prestati prvo preizkušnjo. Če se niso ozdravile od zmotnega mnenja, da priznavajo besedo samo inteligentu, ki slepo uboga strankarski generalni štab, potem naj kar obupajo nad tem, da bi imele kdaj dober program. Zakaj hlapeci ne morejo biti vodniki ljudstva.

Program stranke je njen evangelij, in v njem je njena agitatorična sila. Toda tudi najboljši program je brez cene, če pa ves narod vidi, da niti njegovi očetje ne žive po njem. Zato je treba, da stranke pospravijo svojo dvojno moralo in da ne sodijo lastna dejanja po enem kopitu, druga pa po drugem. Če je kaka stvar pravilna, potem je pravilna, pa naj jo je naredil klerikalec ali liberal. Če je pa stvar napačna, potem je napačna in ne pomaga nobena opešava.

Za razvoj slovenskega naroda je važno, da pridemo do zdrave napredne stranke, ker mora drugače okosteneti vse naše javno življenje. Kjer je samo ena stranka, tam ni kritike, tam mora nujno nastati kulturni zastoj. To vidimo danes, ko kljub vsem tehničnim pripomoč-

Diplomatski odnošaji med Rusijo in Kitajsko pretrgani.

Moskva, 11. aprila. Včeraj je bila izročena kitajskemu odpravniku poslov nota sovjetske vlade. V tej noti se opisujejo dogodki na sovjetskem veleposlaništvu v Pekingu ter se označujejo kot nezaslišana kršitev osnovnih določb mednarodnega prava. Da bi se na veleposlaništvu našlo orožje ter dokumenti, ki bi dokazovali pripravo vstaje, se označuje kot popolnoma neverjetno. Če je pekinška vlada mislila, da delujejo na sovjetskem veleposlaništvu zaposleni Kitajci proti njenim interesom, potem je bila njena dolžnost, da se obrne na sovjetskega veleposlanca, ne pa na diplomatski kor.

Nota povdarja nato, da je bil nastop pekinške vlade povzročen od tujih vplivov in protestira nad vse ostro proti izvršenim nasilnostim. V noti zahteva sovjetska vlada, da bodo nemudoma oproščeni vsi aretirani uslužbenci poslaništva, da takoj izpraznijo kitajske oblasti vse zasedene prostore poslaništva in da nemudoma vrnejo vse dokumente.

Dokler pekinška vlada tega ne stori, bo sovjetski veleposlanik v Pekingu odpoklican z vsem svojim osebjem. Ostal bo le konzulat za vodstvo tekočih poslov. Ostrejših odredb pa sovjeti zaenkrat ne store le zato, ker so za dogodke odgovorni v prvi vrsti tuji elementi in ne Kitajci.

Moskva, 12. aprila. Predsinoči je Ka-

linjin otvoril 13. vseruski kongres. Navzočih je bilo 1403 delegatov, od katerih jih je bilo 418 s posvetovalno pravico. Za predsednika kongresa je bil izvoljen Kalinin, medtem ko so bile Stalinu prirejene burne ovacije.

Rykov je povzel besedo in govoril tudi o dogodkih na Kitajskem. Rekel je: Prekinili smo diplomatske odnose s pekinško vlado, da na ta način protestiramo proti kršitvi naših pravic. Sovjetska Unija je edina vlast, ki je podpisala bokserski protokol in nima na kitajskem ozemlju nobenega vojaka. Zadržni dogodki v Pekingu so se odigrali v sporazumu s tamošnjim diplomatskim korom. Nekatere vlasti so izjavljale, da niso imele s temi dogodki nič skupnega, a med temi lastmi se ne nahajata ne Anglija in ne Italija. Jasno je, da nas oni hočeja izzvati na oboroženo intervencijo na Kitajskem, a istotako je gotovo, da bi naša vojna proti severni Kitajski prizadejala največjo škodo kitajski revoluciji. Zaradi tega se nočemo dati zavesti v vojno in na vsa izzivanja bomo odgovorili z neomajno voljo za mir. Mi smo z legalnimi in ilegalnimi borbami postali tako utrjeni, da ne more nihče brez svoje lastne škode računati na slabost naših živcev. Zato ponovno povem vsem, ki se jih to tiče, da naj se nihče ne zanaša na slabost naših živcev.

NAŠA VLADA IN MEDNARODNA ANKETNA KOMISIJA.

Beograd, 12. aprila. Polslužbena agencija Avala je izdala včeraj tole obvestilo: Glede na poročila inozemskega tiska o odreditvi neke komisije za albansko mejo smo pooblašteni objaviti sledeče: Italija in naša kraljevina sta pristali na direktna pogajanja, ki se pričnejo ta teden. Glede na to sta vprašali angleška in francoska vlada pred nekaj dnevi italijansko, našo in albansko vlado, ali bi ne imele nič proti temu, da bi lahko takrat, ako bi se za časa pogajanj dogodil kak incident na albanski meji, odšli tukajšnji francoski in angleški vojaški ataše in 1 uradnik nemškega poslaništva na lice mesta z obeh strani meje, da bi mogli prepričati vsako eventualno oviro med Rimom in Beogradom. Vse tri vlade so izjavile, da nimajo nič proti temu, ako pojdejo strokovne osebe na teren, če bi se tak incident dogodil in bi bilo to potrebno.

ANKETNA KOMISIJA — SESTAVLJENA.

Berlin, 12. aprila. »Vossische Zeitung« javlja, da so predstavniki Francije, Anglije in Nemčije dali oficijelno na znanje beograjski vladi, da je anketna komisija sestavljena. Obenem je bila beograjska vlada obveščena, da bo ta komisija začela v najkrajšem času pregledovati albansko mejo.

SESTANEK MALE ANTANTE BO V BUKAREŠTI IN NE V PRAGI.

Dunaj, 12. aprila. Kakor se doznava iz dobro poučenih diplomatskih kro-

gov je končno določeno, da se prihodnji sestanek Male antante ne bo vršil niti v Pragi niti v Bratislavi, kakor je to bilo že javljeno, ampak z ozirom na politično situacijo v Bukarešti. Sedaj je že določen program tega sestanka, ki bo obsegal 10 točk. Med drugim bosta rumunska in češkoslovaška vlada apelirali na jugoslovansko vlado, da naj bo previdna pri pogajanjih z Madžarsko in naj ima pred očmi skupne interese Male antante.

kom ni naše kulturno življenje razvito niti primeroma tako, ko pred vojno. Najjasnejše se vidi to pri mladini, ki je brez kompasa, ker je brez kompasa tudi naša inteligenca. Ne kot posamezniki, pač pa kot celota.

Kakšna pa bo slika čez par let, ko bo prišla na vodilna mesta današnja mladina! Ze zaradi tega mora postati program zopet faktor v našem javnem življenju.

VLADA BO NAJELA ZA GRADNJO ŽELEZNIC IN CEST TUDI NOTRANJE POSOJILO.

Beograd, 12. aprila. V tukajšnjih političnih in gospodarskih krogih se po udarja možnost razpisa notranjega posojila. Po vesteh iz navedenih virov naj bi se to posojilo najelo, ker je pri nas mnogo likvidnega kapitala in bi dobila država na ta način denar za svoje investicije. Ako bi prišlo do najetja takega posojila, bi se to posojilo moralo porabiti za gradnjo železniških prog, ki so predvidene v prvi skali, fiksirani na prometni konferenci v Beogradu, in pa za gradnjo neobhodno potrebnih cest.

V ALBANIJI JE MIR.

Dubrovnik, 12. aprila. Potniki, ki prihajajo iz Albanije, pripovedujejo, da vlada tam mir. Ahmed beg Zogu je odšel v Bari. Na potovanju ga je spremljala konjenica in močan oddelek žandarmerije. Vobče se opaža, da ima Ahmed beg Zogu močno stražo tudi v Tirani sam, pa da je odšel od tam, ker se boji atentata.

MINISTER SERNEC V AVDIENCI.

Beograd, 12. aprila. Včeraj popoldne je bil v avdienci minister za zgradbe Dušan Serbec. Pri Uzunoviću je bil popoldne minister za socialno politiko dr. Gosar, ki je obvestil predsednika vlade o poteku poslov ministrstva za socialno politiko in o izdelavi pravilnikov, za katere je minister dobil pooblastilo v finančnem zakonu. Po izjavi ministra dr. Gosarja bodo ti pravilniki kmalu gotovi.

Vukičević v avdienci.

Beograd, 12. aprila. V političnem življenju je vladalo včeraj zaradi otvoritve kongresa bizantologov skoro popolno zatišje. Opozicija trdi, da se je Uzunović oprijel bizantološkega kongresa, da bi še za nekaj dni odložil reševanje krize, ki mora po splošnem mnenju v Beogradu neizogibno nastopiti še pred začetkom katoliških praznikov.

Medtem ko je kralj dopoldne prisostvoval otvoritvi bizantološkega kongresa, je bilo popoldne nekoliko značilnih avdienc na dvoru. V političnem svetu se je zlasti zapazila avdienca ministra prosvete Velje Vukičevića, na katerega se zadnje dni navezuje toliko kombinacij. Sicer se je tudi tokrat trdilo, da je bil Velja Vukičević na dvoru izključno v zvezi z bizantološkim kongresom, ali v to se prav ne veruje, ker je bila to že njegova tretja avdienca, ki se ji pripisuje ista svrha.

Razen Velje Vukičevića je bil na dvoru tudi minister za zgradbe Dušan Serbec. Šele proti večeru se je pripetil dogodek, ki je vsaj do neke meje vrget luč na razvoj političnih dogodkov. Od 6. do 8. je bila odredjena konferenca med dr. Srskičem in Božo Maksimovićem. Oba voditelja radikalnega centra sta se bavila na tej konferenci izključno s političnimi vprašanji. Boža Maksimović je zavzemal stališče, da se poda ostavka do 19. t. m. in da govori v svojo obrambo v Narodni skupščini kot minister notranjih del. Iz tega se sklepa, da tudi Uzunović ne misli drezat do tega časa v sestavo svojega sedanjega kabineta.

ACA STANOJEVIĆ PRIŠEL V BEOGRAD.

Beograd, 12. aprila. Sinoči je prispel v Beograd prvak radikalne stranke Aca Stanojević. Njegov prihod je po zatrevanju političnih krogov v zvezi z definitivnim sklepom, ki naj ga te dni sprejmejo pašicevci v pogledu nastopa o priliki pretresa o obtožnici proti Boži Maksimoviću.

Kakor se je moglo sinoči doznati iz krogov radikalnih nezadovoljnejev, so ti sklenili, da gredo do skrajnih mej, to je, da se situacija v radikalnem klubu do kraja razčisti.

Pristaši Bože Maksimovića pa so včeraj izjavljali, da imajo obvestila o tej akciji pašicevcev, a da ne bodo dovolili, da bi Maksimović podal ostavko, ampak da ga puste pasti v skupščini. Ako do tega pride, potem bodo oni obtožili tiste pašicevce, o katerih imajo dokumente o korupciji.

SEVERNA VOJSKA ZMAGUJE NAD KANTONCI.

London, 12. aprila. Listi javljajo iz Sangaja, da severna vojska nepričakovano uspešno napreduje in da se kantonske čete umikajo proti Sangaju. Tudi v področju Nankinga napreduje severna vojska in se Kantonci umikajo.

NEMSKI NACIONALISTI PRETEPLI SOVJETSKEGA KONZULA V KÖNIGSBERGU.

Königsberg, 12. aprila. V pretekli noči so napadli neki ljudje, najbrž nemški nacionalni socialisti konzula sovjetske Rusije in ga tako nabili s palicami, da je dobil več poškodb. Eden od napadalcev, učitelj Boris Lechel, je bil aretiran.

BOLGARSKE VOLITVE BODO PRIHODNJO SPOMLAD.

Rim, 12. aprila. Iz Sofije javljajo, da bo v jeseni izglasovan v Sobranju volilni zakon. Volitve naj bi bile potem spomladi.

Bethlenovo potovanje v Rim in Avstri

Avstrijska javnost zelo neenako pre-
saja potovanje grofa Bethlena v Rim.
Krščansko socialistična stranka, zlasti
njeno monarhistično krilo pripisuje te-
mu potovanju v Rim izredno velik po-
men in se odkrito veseli sedanje »akti-
vnosti« madjarske zunanje politike. Ti
krogi so mnjenja, da se je v Rimu raz-
čistilo med Madjarsko in Italijo vpraša-
nje habsburške restavracije v Madjarski
in potem tudi vprašanje eventualne ca-
rinske unije med Madjarsko in Avstrijo.
Tako je tudi takozvano liberalno časo-
pisje, ki je finančno odvisno od Budim-
pešte, mnogo pisalo o velikem uspehu
grofa Bethlena v Rimu. Ti uspehi so po
njegovem poročanju obstojali v tem, da
je Madjarska končno osvobodjena sedanje
izolacije in da je zadana Mali antanti
smrtna rana.

Povsem drugače pa presojajo to po-
tovanje oni krogi, ki nasprotujejo habs-
burški monarhistični restavraciji ter na-
črtom o podonavski federaciji. Ti se pred
vsem boje, da je bila v Rimu obljublje-
na Madjarski vrnitev Gradiščanskega in
da je bila med obema državama sklenje-
na vzajemnost postopanja v slučaju
zmage avstrijske levice. Ti politični kro-
gi, h katerim ne spadajo samo socialni
demokrati, temveč tudi velenemski,

Bauernbund in narodni socialisti, ener-
gično odklanjajo vsako diskusijo o Bur-
genlandu, kakor energično odklanjajo
tudi vsak poskus, da bi postala Avstrija
končni člen v italijanski politiki obkro-
ževanja, ki hoče Jugoslavijo povsem ob-
koliti.

Izgleda, da išče avstrijska velenem-
ška stranka, ki je dirigirana bolj iz Ber-
lina, kakor iz Dunaja, nekake germano-
filske tendence, ki se javljajo v Jugosla-
viji in pričakuje se, da bo agresivna ita-
lijanska politika proti Jugoslaviji še bolj
ojačila te namene, tako, da bo nazadnje
tudi Jugoslavija prepričana, da je v nje-
nem interesu, če bo na Karavankah za-
varovana z močno in silno Nemčijo, ne
pa s slabo in razoroženo Avstrijo. Vob-
če se more reči, da presojajo pristaši
zjedinenja Avstrije in Nemčije Bethle-
novo potovanje v Rim prav malo optimi-
stično in celo s strahom, medtem pa po-
lagajo monarhistični krogi in oni, ki si
pod pojmom »vstop Avstrije v veliko
gospodarsko federacijo« predstavljajo
osnovanje podonavske federacije, veli-
ke nade v Bethlenovo potovanje. Te na-
de pa so že z ozirom na avstrijske no-
tranje-politične razmere preveč preti-
rane. (CEPS.)

Od Kine do Balkana.

Kogar naši domači liberalno-klerikalni
prepiri in prepirci ne zanimajo, naj bere,
če ima čas in veselje za to, kaj se godi že
nekaj mesecev na Kitajskem. Je to jako po-
učna stvar.

Na Kitajskem so se namreč domačini upri-
li proti tujcem, češ, da jih preveč izkoriščajo,
oni, Kitajci pa se ne bodo dali več izkoriš-
čati. O izkoriščanju kitajskih delavcev in
zlasti delavk je pripovedoval neki kitajski
mediciner na Dunaju pred tedni naravnost
strahovite stvari. Matere prinašajo svoje
otroke s seboj v predilnice, enega otroka v
nekakem cekarju, enega ali dva pa obdrži
v zavoji na hrbtu. Otroče v cekarju lahko
cvili kolikor hoče, nesrečna ženska se ne
sme ganiti, ampak mora brez odmora ga-
rati za angleškega kapitalista po 16 in še
po več ur na dan.

Takih slučajev je našel domorodni kitaj-
ski študent medicine na Dunaju kar celo
kopo — samih sijajnih dokumentov o zapad-
no-evropski »civilizaciji«. Jasno mora biti
pač vsakemu, da se mora končno tudi naj-
večji kinezar naveličati take evropske civil-
lizacije in da se hoče osvoboditi.

»Kina Kitajcem!« — tako odmeva danes
po širnem nebeškem carstvu. Toda ravno ta
klic je tisti, ki je silno nevaren svobodi ti-
stih, ki trpe in delajo!

Jako venjetno je namreč, da geslo »Kina
Kitajcem« delavne mase ne bo osvobodilo.
Kajti zgodilo se bo le to, da bo po vsi ver-
jetnosti domačin res izpodrinil tujca, toda
domačin bo domačine še huje mogel kakor
tuji kapitalist. Je že tako, da se konča vsak
boj za svobodo navadno tako, da stopi de-
lovni ljudem za vrat namesto tuje pete do-
mači kveder in to se potem imenuje — osvo-
bojenje...

Tudi na Balkanu je bilo tako in je še ta-
ko. Pet stoletij so tlačili Srbe in Bolgare
turški begi, agi in spahije, domačini pa so
turški gospodi harali do nezvesti. Končno
je prišlo osvobodjenje. Danes so srbski kmet-
je tako »osvobodili«, da je stopil na mesto
turških agi in begov domači zelenah in ode-
ruh, ki ljudi z menicami in s 50—100 per-
centnimi obrestmi veliko huje tare kakor
nekaj aga s tlako in desetino.

Za časa svetovne vojne so se tudi Italijani
hvalili, da nas bodo osvobodili nemškega
jarma. Danes so res osvobodili en del Slo-
vencev nemstva, zato pa so jih vpregli v
laške telege. Kaj hočemo, tako gre z osvo-
bojenjem kar po celem svetu, na Kitajskem,
kjer kitajsko govore, ravno tako kakor tam,
kjer govore slovensko.

Politične vesti.

— Notranje-politična situacija je neiz-
premenjena, kljub temu pa se pojavljajo
vedno nove kombinacije. V splošno pa
se priznava, da je skoraj izključeno, da
bi HSS vstopila v vlado. V zadnjem času
pa zato tem več govore o vstopu Demo-
kratske zajednice v vlado. V tem oziru
vedo nekateri listi poročati že čisto kon-
kretne stvari. Zagrebški listi napove-
dujejo, da bo vlada Uzunovića odstopila
v nekaj dneh in da bo novo vlado sestavil
Velja Vukičević, ki ima že ministrsko
listo gotovo. Velja Vukičević noče o tem
dati nobenega pojasnila, temveč je no-
vinarjem izjavil samo to, da on nikdar
ne bi podal demisije zato, da prisili dru-
gega v demisijo. — Splošno se zatrjuje,
da bi novo vlado sestavili radikali, De-
mokratska zajednica, SLS in mogoče tu-

di nikičevci. Demokratska zajednica
bi dobila štiri ministrstva, SLS pa bi iz-
gubila ministrstvo za javna dela. Boža
Maksimović pa bi kot notranji minister
moral odstopiti. Če so vse te kombinaci-
je tudi utemeljene, se bo v kratkem po-
kazalo. — Silno veselje pa je napravilo
»Vreme« naši SDS, ko je napisalo čla-
nek o potrebi obnove koalicije radikalov
s SDS. Čestitamo SDS na skromnosti,
da se zadovoljuje s praznimi nadami.

— Radić še vedno upa, da pride v
vlado. V nedeljo je imel Radić dva do-
bro obiskana shoda v Garešnici in v Ve-
likih Zdenih. Med drugim je St. Radić
dejal, da bo HSS še ta mesec, ali pa naj-
kasneje prihodnji mesec vstopila v vlado
in to zato, da pomaga urediti samoupra-
ve in da prepreči vojno z Italijo. To bo-

mo dosegli s tem, da smo složni in mi-
roljubni. Na zunaj smo vsi eno, s tem
vzklikom je zaključil Radić svoj govor.

— Ne bo mednarodne kontrolne ko-
misije. Novinarji so vprašali dr. Perića,
kaj je s komisijo, ki naj bi jo sestavili
Anglija, Francija in Nemčija in ki bi
kontrolirala albansko mejo. Dr. Perić je
nato odgovoril, da je to stara ideja, o ka-
teri se je preje mnogo govorilo, ki pa
je sedaj popolnoma propadla.

— Minister dr. Hodža o manjšinskem
šolstvu. V kulturnem odseku čehoslova-
škega parlamenta je podal minister dr.
Hodža obširen ekspezo o aktualnih šol-
skih vprašanjih, zlasti o manjšinskem
šolstvu. Uvodoma je naglasil potrebo
uvedbe šolske avtonomije in bo o njej
v kratkem podal obširen ekspezo. Nato
je govoril o važnosti manjšinskih šol, ki
imajo to nalogo, da zblizujejo oba naro-
da. Zato je nezmislno v čisto nemškem
kraju otvoriti češko šolo. S tem kraj ne
postane češki, temveč samo prebivalstvo
se razdraži. On sam je otvoril 12 nem-
ških manjšinskih šol in to svoje dejanje
bo vedno zagovarjal. Tudi nemška uni-
verza bo še izpopolnjena in že v seda-
njem proračunu je določena potrebna
svota za ustanovitev geološkega insti-
tuta na nemški univerzi. Vse šolske
knjige bodo pregledane in iz njih od-
stranjeno vse, kar bi moglo škovati en
narod proti drugemu. Niti razrednega in
niti plemenskega sovraštva se ne bo tr-
pelo v šoli.

— Kitajski dogodki. Ameriška vlada
je poslala v Šangaj nadaljnjih 10.000 mož
in ima sedaj ameriški general Williams
10.000 mož na razpolago. Japonci pa so
izkrcali nadaljnjih 800 mož. — V Šanga-
ju je prišlo do krvavega boja med ja-
pansko nočno stražo in kitajskimi ek-
stremisti, ki so pričeli na stražo streljati.
Japonska straža je odgovarjala na strele
in bitka je trajala precej časa. S pomoč-
jo angleškega oklopnega avtomobila pa
se je na zadnje Japoncem posrečilo za-
gneati Kitajce. Na obeh straneh je bilo
več ljudi ubitih. — Po šangajskih vesteh
je bila severna armada v boju s kanton-
sko uspešna. — Čangkajska so hoteli
komunisti v Šangaju aretirati, pa se jim
namera ni posrečila.

Kratke vesti.

Čehoslovaški minister dr. Hodža je iz-
javil, da se v prihodnjem šolskem letu
vpelje v češkoslovaških šolah kot učni
predmet tudi cirilica.

Francoški parlament je zaradi Velike
noči odgoden do srede maja.

Rumunska policija je odkrila dobro
organizirano madjarsko falzifikatorsko
družbo, ki je falzificirala rumunske ban-
kovce. Seveda le iz plemenitih patrioti-
čnih motivov.

Med Vatikanom in Rumunijo je do-
sežen radi konkordata popoln sporazum
in bo ta v kratkem podpisan.

Državni udar v republiki Chile je iz-
vršil vojni minister. Odstavil je pred-
sednika republike in se oklical za dikta-
torja.

Tudi angleški liberalci so se izjavili
proti zakonskemu načrtu, po katerem bi
bila vsaka generalna stavka prepove-
dana.

Bivši grški dikator Pangalos je bil ob-
sojen na dosmrtno pregnanstvo iz Gr-
čije.

Prosveta.

ORLOV.

Opereta v treh delih. Spisala H. Ma-
rischka in Bruno Granichstädter, ugla-
bil B. Granichstädter. Po vseh receptih
dunajskih operetnih kuhinj slabirana
jed s primernimi dozami sladke senti-
mentalitete, papricirana s kopico več-
noma dvoumnih in nesanih dovtipov.
Vsebinsko tvori za lase privlečena in malo
verjetna zgodba o strojniku (ruskem
careviču) Aleksandru, njegovem žlaht-
nem kamnu Orlovu, starem zaljubljen-
cu Walschu in še enem paru (Jettason
in Dolly), z vso za dunajsko opereto obi-
čajno navlako. Skratka: za zdrav okus
kvarna in za normalen želodec nepre-
bavljiva jed. Muzika je včasih omladno
sladka, včasih draži peté, vselej je pa
prav malo originalna.

Uprizorili in izvajali so to čudno za-
devo v veliko veselje publike, zlasti žen-
skega dijaškega stojišča, ki je ves raz-
igran cepetal z nogami, ploskal ter za-
hteval ponavljanje najbedastejših točk.
(Kvintet v II. dej.) Med igralci so se po-
stavili predvsem ga Poličeva, naša pri-
kupljiva in šik subreta, g. Drenovec,
okreten in eleganten igralec, gg. Povhe
in Peček ter ga. Balatkova. O petju raz-
ven ge. Poličeve seveda ne moremo
mnogo govoriti. Režija g. Povheta je bila
dobra, dirigentu g. dr. Svri ni šlo pre-
več od srca, balet je lepo plesal in celo
pel. Pri reprizi ni bilo tolikega navdu-
šenja kot pri premijeri, gledališki bla-
gajni pa na obeh dosedanjih in tudi na
vseh bodočih uspehih v saniranju financ
radi čestitamo. Vse Orlove dovtype dam
za par dobrih kranjskih, ribniških, zato
se z njim ne bom več pečal. —c.

Iz krogov gledaliških abonentov nam
pišejo: V operi biljeterji med pavzami
v parterju odpro vrata, da pošteno vleče
v avditorij. Posetniki, ki promenirajo ta
čas po hotniku tega ne čutijo. Naj bodo
vrata med pavzami, ki so pri nekaterih
predstavah neznosno dolge — zaprta.

REPERTOAR NARODNEGA GLEDALIŠČA V LJUBLJANI.

Drama.

Začetek ob 20. uri zvečer.

12. aprila, torek: Ti in jaz. Red C.

13. aprila, sredo: Lumpacij vagabundus.
Red E.

Opera.

Začetek ob pol 20. uri zvečer.

12. aprila, torek: Prodana nevesta. Gost
dirigent Oskar Nedbal. Izven.

13. aprila, sredo: Tajda. Red B.

Basist Josip Križaj v ljubljanski ope-
ri. Danes v torek poje znamenito ba-
sovsko partijo Kecal v »Prodani neve-
sti« eden najodličnejših članov zagreb-
ške opere g. Josip Križaj, star znanec
ljubljanske gledališke publike, ki je po-
leg Betetta brez dvoma najboljši Kecal
cele Jugoslavije. Naše občinstvo že dalj
časa ni imelo prilike čuti Križaja v na-
ši operi, iz katere je on vzrastel in na-
stopil svojo operno karijero, ki je njemu
pa tudi našemu narodu prinesla veliko
znamenitih uspehov. Tako imamo pri-
današnji predstavi »Prodane neveste«
dva odlična in znamenita gosta Oskara
Nedbala kot dirigenta in Josipa Križaja
kot Kecal. Poleg njih pa Marija Zalu-
dova v vlogi Marinke, katero je pela s
sijajnim uspehom v Madridu in Barce-
loni. Torej vsekakor izredno zanimiva
operna predstava.

Iz Churchillovih vojnih spo- minov.

Načrt generala Joffra za 1. 1917 je bil pri-
prost. Značil je pravzaprav nadaljevanje
bitke na Sommi, ki bi se naj prekinilo le za
kratak čas v dobi največjega mraza. Angle-
ška in francoska armada bi naj povzeli
skupne napade, ki bi potisnili Nemce nazaj.
S premikanjem armad bi se ne smelo izgub-
ljati časa in istotako ne bi smelo biti do-
voljeno odlaganje v svrhu dopolnitve armad
z moštvo ali pa povečanja zaloga municije.
Če sledimo dogodke, opazimo, da bi ope-
racija, pripravljena od začetka in celi me-
sec januar iznenadila Nemce v zanje zelo ne-
ugodnem trenutku. Tu si je morda Joffre
končno zaslužil brezdvolna lajtorike, po ob-
žalovanju vrednih neuspehih. Toda vse te
možnosti so ostale v meglah neznanih, kajti
baš v tem trenutku je bilo Joffru odvzeto
vrhovno poveljstvo in poverjeno drugim ro-
kam.

Na poprišču se je pojavila nova osebnost.
Nivelle je dosegel uspehe v bitki pri Ver-
dunu in na njegov ukaz je Mangin zopet
osvojil trdnjavo Donaumont. Pod vplivom
razpoloženja je Joffre takoj določil Nivella
za naslednika Focha. Od tega časa je cela
reka pomembnih osebnosti romala k Ver-

dunu, da se seznani s poveljnikom Verdun-
ske armade. Našli so častnika, čegar skrom-
nost, osebnost in jasnost izraza je vsakogar
očarala. Navdušene vesti so prihajale v Pa-
riz. Ni dvoma, da je Nivelle očaral celo vrsto
izkušenih mož, s katerimi je prišel v stik.
Brianda, posamezne ministre francoskega
kabineta, skupščinsko delegacijo — vse je
enako hitro obšlo navdušenje, kakor Lloyd
Georgea in angleški vojni kabinet par me-
secev pozneje.

Medtem se je francoski generalni štab v
času, ko je temnela Joffrova slava, odločil
za novo taktiko. Princip, »da pridobiva ar-
tiljerija ozemlje in da ga pešci le zasedajo«,
ki je igral važno vlogo leta 1915 in 1916, je
bil zavržen v korist večjega poguma. Zdelo
se je, kakor da je francoskemu generalne-
mu štabu postala vzor akcija Nivelle-Mangi-
nova dne 24. oktobra pri Verdunu. To je
tvorila tudi temelj Nivellove slave. Nivelle
je bil prepričan, da je s svojimi častniki na-
šel sigurno in hitro metodo onemogočenja
nemške obrambe. Prepričan je bil tudi, da
se ta metoda lahko uporabi tudi v večjem
in največjem merilu. Menil je, da se zveča
tudi uspeh v odgovarjajočem razmerju, če
se deset- do petnajstkrat poveča obseg po-
dobnega napada. Kakor je imel Falkenhayn
pri napadu na Verdun neprestano v mislih
zmago pri Gorlicah-Tarnovu, tako je leto

dni pozneje Nivelle črpal vse nade in na-
črte iz svoje akcije pri trdnjavi Donaumont.

Nivelle-Manginove metode.

Gotovo ne bo nihče podcenjeval taktike,
uporabljene 14. oktobra, ki je zares rodila
uspeh. Boreči se generali so prišli do nje
sredi najostrejšega ognja. Na žalost pa ni
zmirom mogoče poslužiti se v velikem me-
rilu metode, ki se je obnesla v malem. Ko
se je razširil obseg vojnih operacij — so na-
rasle tudi težave in važen faktor — čas, je
prišel posegati v operacije s celim komple-
ksom reakcij. Kjer je poprej zadoščala pri-
prava par dni, je bilo zdaj potrebno žrtvo-
vati par mesecev. Bilo je dosti težje sovra-
znika presenetiti in presenečenje je, kakor
je splošno znano, najsigurnejši ključ do zma-
ge. V Nivelle-Manginovih metodah in v du-
hu, ki je oba prešinjalo, so bili gotovo zarod-
ki odločilnega uspeha, toda avtorja teh me-
tod se nista doslej naučila, aplicirati te za-
rodke na podjetja velikega obsega, s ka-
koršnimi sta se zdaj srečala.

Sreča se ni dvignila generala Nivella na
najvišji vrh in že ga je zopet zapustila. Od
trajnosti, ko je prevzel vodstvo francoske
armade, se je vse obrnilo proti njemu. —
Uspevalo mu je mnogo boljše, če je pridobi-
val za kakšno stvar politike, ne pa voja-
ške kroge, uspeh njegov je bil večji z angle-

ško vlado kakor pa z vlado njegove domo-
vine.

Da bi bilo mogoče zbrati oddelke, po-
trebne za dodatni napad med Soissons in
Craonne, je moral Nivelle prositi angleško
armado, da bi prevzela večji del fronte.
Nivelle je bil poklican v London, kjer se je
sestal z vojnimi kabineti 15. januarja. Nje-
gov uspeh je bil neposreden. Angleški mi-
nistri še niso nikdar pred njim videli v ka-
binetu generala, ki bi govoril bolj prepriče-
valno od njega. In še več — nikdar niso
srečali generala, katerega bi razumeli. Nivelle
ni govoril le jasno in razločno — znan je
tudi angleško! Zavzel ni samo trdnjavo
Donaumont — pač pa je bila njegova misel
takat Angležinja. — Lloyd George je bil že
takrat odločen, da prodre s svojo koncepc-
cijo enotnega vodstva obeh armad. — Kakor
ostale člane kabineta, je tudi njega Nivelle
očaral in odločil se je, da ga bo podpiral
z vsemi silami. V Angliji je prevladovalo
mnenje, da bo boljše, če bo enotno vodstvo
v francoskih rokah. Angleži so verjeli, da bi
bilo pravilnejše — in to se ne da tajiti —
če bi bila cela zapadna fronta pod kontrolo
enega samega poveljnika. Znan je poznajši
Lloyd Georgev izrek: »Nočem reči, da je eden
ali oni general boljši, pač pa je boljši eden
kakor dva.«

(Dalje prika.)

Dnevne vesti.

ZAKAJ NE TUDI PRI NAS.

Francija in Anglija sta tudi letos uvedli letni čas in vse kaže, da bo postal v deželah zapadne demokracije uveljavljen letnega časa trajna.

Jasno je, da niti Francija niti Anglija ne uvajajo letnega časa iz kapricioznosti temveč zato, ker je dokazano, da pomeni letni čas štedenje in da je tudi zdravju koristen. Ne moremo razumeti, zakaj ne bi tudi mi sledili primeru Francozov in Angležev.

Ali je pri nas v resnici komodnost v vsakem oziru in povsod najvišji zakon? Ali smo mar v resnici tako bogati, da smemo biti komodni?

— **Lepote in zanimivosti Poljanske doline.** — Da se ne zatrosi nov napačen podatek v slovensko literaturno zgodovino, Vam javljam, gospod urednik — v nasprotju s trditvijo v Vašem včeršnjem referatu pod zgoranjim naslovom — da si je dr. Ivan Tavčar prav gotovo zamislil za kraj, kjer se godi dejanje »Cvetja v jeseni«, vasico Zgornjo Žetino. To sem trdil in trdim zagledal, ker mi je to 8. julija 1921, pred visokim čebelnjakom sedeč, razodel sam dr. Ivan Tavčar, ki je moral to pač najbolje vedeti. — Dr. Ivan Prijatelj.

— **Spomenik kralju Petru v Zagrebu.** Krajevna organizacija udruženja rezervnih oficirjev v Zagrebu je ustanovila poseben odbor, katerega naloga je, da zbere gmožna sredstva za postavitve spomenika kralju Petru v Zagrebu.

— **Obisk francoske mornarice v Splitu.** Iz Splita poročajo: V kratkem obišče splitsko luko večji oddelek francoske vojne mornarice, ki se mudi sedaj v romunskih vodah v Črnem morju. Francoske vojne ladje ostanejo v Splitu dalje časa.

— **Pobijanje nalezljivih bolezni.** Minister za narodno zdravje izda te dni novo uredbo o pobijanju nalezljivih bolezni in organizaciji higijenske službe. Na podlagi zadevne odredbe v novem finančnem zakonu bo imela ta uredba moč zakona. Načrt uredbe je že izdelan.

— **Nove strokovne šole.** Minister trgovine in industrije je odobril kredit za ustanovitev nekoliko novih strokovnih šol. Posebna komisija bo izbrala kraje, kjer se bodo te šole ustanovile.

— **Izpit v finančnem ministrstvu.** Te dni se vrše državni strokovni izpiti v finančnem ministrstvu. Izpite polagajo samo uradniki, ki imajo že najmanj 3 leta državne službe. Prijavilo se je okoli 40 kandidatov.

— **Vsem, ki iščejo zaposlitev na Češkoslovaškem.** Naš konzulat na Češkoslovaškem javlja, da vladajo tam velike težave glede zaposlitve in da imajo naši državljani, ki odhajajo tja z namenom, da si najdejo delo, pri tem znatne ovire. Zato se svetuje vsem, ki hočejo iskati dela v Češkoslovaški, da ne odpotujejo tja, dokler jim ni zagotovljeno mesto zaposlitve.

— **Nova trgovska šola v Beogradu.** Prosvetni minister namerava ustanoviti v Beogradu novo trgovsko šolo kot posebno fakulteto univerze. Delovanje visoke šole se uredi začasno, dokler se ne izda poseben zakon potom naredbe.

— **Kongres rezervnih oficirjev.** V prvi polovici meseca maja se vrši v Beogradu kongres udruženja rezervnih oficirjev, ki se ga udeležijo delegati iz vse države.

— **Važno za filateliste.** Ministrstvo pošte in telegrafa je odredilo, da se na mednarodnem bizantološkem kongresu, ki se bo vršil od 11. do 15. aprila t. l. v Beogradu, otvori začasna pošta. Vse poštne pošiljke, ki bodo v tem času predane na kongresu, bodo žigosane z rdečo barvo in posebnim žigom, ki bo imel napis v latinici »II. Medjunarodni Kongres Vizantiologov — Beograd, Univerzitet«.

— **V počastitev spomina blagopokojne gospe Minke Jelačinove** je poklonil njen soproj g. Ivan Jelačin star. v dobrodelne svrhe 12.000 Din in sicer: Ubožnemu skladu občine Vič 2000 Din, ubogim trnovske fare 1000 Din, dijaškemu podpornemu društvu »Domovina« 1000 Din, ljudski kmhinji 1000 Din, društvu slepih 1000 Din, trgovskemu društvu »Merkur« 4000 Din, klubu trg. akademikov 1000 Din, društvu »Atena« 1000 Din.

— **Darovi za tombolo »Dom ubogih«.** Nadaljni darovalci: Veletrgovina Šoštar, delikatesna trgovina Uhler, Robaus Karl, Schell Franc, Pisanec Ivan, Franc Rainer, Korman Franc, Gaspari in Fanning, Kovačič trgovina stekla in porcelana, Svetek Paula, Igo Baloh, Tscheligi, Heričko Pavel, Gajšek, Kuhar V., Janeš et Horvat, Schober, Vizjak Maks, Vizjak Rud., Novak Albin, Macun, Mešovšek, Antloga Jos., Lotz, Kovačič Ivan, Golež Anton, Gräenitz, Laufer, Koser, Rado Tipal, Karpišnik, Huber, Zagar Jakob, Schmidt in drug, Kravos Ana, Mikl, Kolar, Jos. Sulič, Vrhunc, Novak Rud., Leyrer Roza, Kovač.

— **Koncert »Grafike« na Golniku.** V nedeljo dne 3. aprila je priredila »Grafika«, pevski odsek ljubljanskega grafičnega delavstva, v zdravilišču za tuberkulozne na Golniku brezplačen dobrodelni koncert. Koncert se je vršil v nabito polni dvorani, ki jo je zasedlo okoli 120 bolnikov, ki se zdravijo v zdravilišču in ljubljanski udeležniki, ki jih je preko 100 spremljalo pevski zbor. Pred odhodom na Golnik je »Grafika« obiskala v Križah grob svojega pokojnega člana in poznatega športnika Franceta Učaka. — Na Golniku je odpela »Grafika« 12 izbranih pesmi dokaj vzorno in je navdušila vse poslušalce, ki so pevce pri vsaki točki burno aklamirali. Pevci so se tudi potrudili in so priznanje zaslužili v polni meri. »Grafiki« se je za umetniško izvajanje zahvalil v imenu bolnikov šef-zdravnik dr. Neubauer, v imenu uprave zdravilišča upravnik g. Čepeljak, v imenu SK Ilirije se je zahvalil za žalostinko na grobu Franceta Učaka g. Šircelj, v imenu »Grafike« pa jim je odgovoril g. Kosem. Bolniki so v znak priznanja in zahvale okitili pevce s šopki vijolic. — Z lepo prireditvijo je agilna »Grafika« pokazala, da pravilno pojmuje svojo nalogo in da zna biti tudi požrtvovalna. Ni se strašila stroškov, da napravi bolnikom, ki pogrešajo vsako razvedrilo, malce veselja, ki je najboljša zdravilo. Poleg zahvale bolnikov za službo »Grafika« tudi naše polno priznanje.

— **Dnevni red zagrebškega kongresa stanovanjskih najemnikov.** Za jutrišnji kongres stanovanjskih najemnikov v Zagrebu se pričakujejo delegati iz vseh krajev države. Dnevni red kongresa je sledeči: 1. Slovesna otvoritev kongresa. 2. Konstituiranje. 3. Današnji položaj stanovanjskih najemnikov z ozirom na novi stanovanjski zakon, nadaljna zaščita interesov stanovanjskih najemnikov. 4. Nujne izpremembe stanovanjskega zakona (referent dr. Perl iz Maribora). 5. Stanovanjski problem in naša samouprava. 6. Gradnja malih stanovanj. 7. Mednarodno gibanje stanovanjskih najemnikov (referent Ljudevit Vencaj). Zvečer bo v Narodnem gledališču predstava Bernhard Shawove komedije: »Hišni posestniki«.

— **Pokončevanje rjavega hrošča.** Letos je hroščevo leto. V sled tega se bo pojavil rjavi hrošč povsod v velikih množinah. Ker povzroča ta hrošč, kot znano, na polju, v gozdovih in na vrtovih veliko škodo, je izdal vel. župan ljubljanske oblasti razglas, v katerem pozivlja župane, da ukrenejo vse potrebno glede pokončevanja hrošča. Občinski predstojniki, oziroma posestniki, ki bodo dolžnosti, ki jim jih nalaga naredba velikega župana zanemarjali, bodo kaznovani z denarnimi globami. Posestniki bodo morali plačati vrhu tega tudi stroške za pobiranje hrošča, ki se izvede v takih slučajih po občinskem uradu. Sporazumno s šolsko oblastjo lahko pritegnemo občinski predstojniki k sodelovanju pri zatiranju hrošča tudi šolsko mladino.

— **Razpisana mesta.** Rektorat ljubljanske univerze razpisuje na filozofski fakulteti mesto profesure ali docenture za geografijo in za romanistiko. Prošnje je vložiti do dne 19. maja. — Razpisana je služba namestnika državnega pravdnika v Celju. Prošnje je vložiti do dne 20. maja pri višjem državnem pravdniku v Ljubljani.

— **Služba občinskega redarja.** Razpisana je služba občinskega redarja v Rogaški Slatini. Prošnje je vložiti do 30. aprila.

— **Nov švedski konzul v Beogradu.** Švedska vlada je imenovala ravnatelja Agrarne in komercialne banke v Beogradu g. Gezo Stuksa za častnega generalnega konzula v Beogradu. Eksekvatur mu je že podeljen.

— **Iz državne službe.** Za strokovnega referenta za živinorejo pri velikem županu mariborske oblasti je imenovan dosedanj uradnik kmetijskega oddelka Franc Černe. Upokojeni so: administrativni ravnatelj pri rudarskem glavarstvu v Ljubljani Lojze Dular, šumar pri šumarski upravi v Boh. Bistrici Makso Rupnik, srezki podšumar pri okrajnem glavarstvu v Ptuj Alojzij Barle in okrajni gozdar pri velikem županu ljubljanske oblasti Franc Kalan.

— **Iz vojaške službe.** Dosedanji pomočnik komandanta dravske divizijske oblasti brigadni general Sava Trifković je imenovan za namestnika komandanta zetske divizijske oblasti na Cetinju.

Ljubljanska opera.

Torek 12. aprila 1927

PROJANA NEVESTA

Dirigent: Oskar Nedba

Kecel: Josip Križar

— **Na Dunaju je položilo tekem 1 leta 20.000 oseb manifestacijsko prisego.** Če je kdo komu kaj dolžan in noče plačati, ga upnik lahko toži. Če po pravomočnosti sodbe kljub temu ne plača, ga lahko zarubi. Če upnik kljub temu ne pride do kritja svoje tirjatve in stroškov zahteva lahko od eksekuta, da položi takozvano manifestacijsko prisego, to se pravi, da mora sestaviti eksekut zapisnik vseh stvari, ki so njegova last ter priseči, da nima nobene druge lastnine. Če dolžnik tega noče storiti, ga da upnik lahko na svoje stroške za v zakonu določen čas zapreti. Lansko leto je moralo na Dunaju položiti vsega skupaj 20.000 oseb manifestacijsko prisego.

— **V Franciji bodo mobilizirali v slučaju vojne tudi ženske.** Francoske ženske so doživele te dni neprijetno prenečenje. Poslanska zbornica je sprejela zakon, ki pooblašča vlado, da se mobilizirajo v slučaju vojne ženske prav tako kot moški. Sicer ženskam ne bo treba odrediti z orožjem na bojno polje, temveč uporabljale se bodo za gotove vrste pomožne službe. Kljub temu je izzvalo sprejetje zakona med Evinimi hčerami v Franciji mnogo razburjenja. Zakon mora potrditi še senat, kar se bo pa nedvomno zgodilo kljub protestom ženstva.

— **Za one, ki se zanimajo za nemško ortografijo.** Avstrijska uradna »Wiener Zeitung« objavlja sledeči razglas avstrijskega prosvetnega ministra: »Da se preprečijo v bodoče številne zamenjave, ki se dogajajo v pismenem občevarstvu glede besede »Wage« (priprava za tehtanje) in »Wagen« (priprava za vožnjo), posebno v pluralnih oblikah, je sklenil avstrijski ministrski svet po inicijativi notranjega ministra, da se izpremeni uradna ortografija besede »Wage« (priprava za tehtanje) tako, da se bo pisala odslej ta beseda v vseh oblikah ednine in množine, kakor tudi v vseh sestavih in bodeče z dvema »a« = Waage. Ta način pisanja se sprejme v uradno ortografijo za avstrijsko republiko.

— **Sovjetska Rusija in raziskavanje Severnega tečaja.** Kot poročajo iz Leningrada, je bil ustanovljen tam oddelek mednarodne družbe za raziskavanje severnega tečaja potom zrakoplovov. Deloval bo sporazumno z družbo za raziskavanje polarnih pokrajin, ki obstoji na leningrajski univerzi. Priprave za polet na severni tečaj so v polnem teku. Prva ekspedicija poleti na severni tečaj s Zeppelinom, ki ga bo dal družbi na razpolago za mesec dni dr. Eckener. Za nadaljnje ekspedicije zgradi družba svoj lastni zrakoplov.

— **Židovske kolonije v sovjetski Rusiji.** Kot poročajo sovjetski listi, je določila sovjetska vlada zopet večji kompleks na Krimu za kolonizacijo z židi, ki se žele baviti s poljedelstvom. Na kompleksu je prostora za 2080 rodbin. Skupno z dosedanjimi kolonijami bodo obdelovali židje na Krimu 175.000 hektarjev zemlje. V Ukrajini, v guberniji Kerson, kjer so naselili zadnje leta v večjem obsegu žide, je ustanovila sovjetska vlada poseben židovski distrikt, ki tvori admini-

strativno enoto. Od prebivalstva tega distrikta, ki šteje vsega skupaj 18.000 prebivalcev, je 87 odstotkov judov.

— **Čeden policijski pisar.** Pred subotičkim okrožnim sodiščem se vrši obravnava zoper bivšega policijskega pisarja Aleksandra Radivojevića, ki je poneveril na službenih mestih v Subotici, Beogradu, Bajmoku in Molu vsega skupaj okoli 60.000 Din uradnega denarja ter posilil v Subotici neko 10 letno deklico. Po zadnjeomenjenem zločinu je bil aretiran, po končani preiskavi pa izpuščen do obravnave na svobodo, ki je pa ni dolgo užival. Zakaj, že prvi večer je izvršil nov zločin. Predstavil se je neki ženski kot sodni zapisnikar ter ji izvalil pod pretvezo, da bo izposloval, da bo izpuščen njen sin iz zapore, 5000 dinarjev. Po tem činu je bil zopet aretiran. Pri obravnavi je vse očitane mu grehe priznal, dasi je preje trdovratno tajil. Sodba še ni znana.

— **Proces Marek končan.** Senzacionalni proces Marek, o katerem smo ope-tovano poročali, je končan. Vsi obtoženci so bili glede zločina goljufije na škodo zavarovalnice oproščeni. Obsojeni pa so bili radi obrekovanja in zapeljevanja h krivemu pričanju, oziroma radi krive prisege: Emil Marek na 4 mesece, Marta Marek na 3 mesece, Pavla Loebenstein na 3 mesece, Karl Mraz pa na 6 tednov ječe. Marija Mraz je bila oproščena. Vsi obtoženci so bili takoj izpuščeni na svobodo, ker jim je bil vštet preiskovalni zapor v kazni. Ing. Emil Marek bi bil imel odsedeti še 5 dni zapore, vendar mu je pa sodišče na prošnjo njegove svakinje Pavle Loebenstein dovolilo 3 mesečni odlok kazni ter ga izpustilo obenem z njegovo soprogo na svobodo. — Po proglasitvi obsodbe so se odigrali v sodni dvorani dramatični prizori. Marekova soproga je padla svojemu soprogu okoli vratu. Vsi bivši arestantje ne morejo dovolj prehvaliti kulantnega postopanja, ki so ga bili deležni od strani sodnikov in paznikov. Omeniti bi bilo, da se je dal voditi sodni dvor bolj od humanih, kot juridičnih motivov, ter je izrekel oprostilo sodbo kljub neugodnemu izvidu izvedencev. — Če bo morala zavarovalnica izplačati Mareku zavarovalnino 400.000 dolarjev, bo odločilo civilno sodišče. Izgleda pa, da bo zavarovalnica k temu prisiljena.

VELI A IZBERA raznega perila, modernih bluz, nogavic itd. se dobi po nizkih cenah pri
Ign. Žarol, Sv. Petra cesta

— **Roparski napadi v Bolgariji.** Iz Sofije poročajo: Čim je zazelenela gora in nastopilo lepše vreme, so se pojavili v raznih krajih Bolgarske zopet številne roparske tolpe, ki so izvršile že več napadov. Bolgarske oblasti so podvzele vse potrebne mere ter kaznujejo roparje, ki jim pridejo v pest, drakonično. Konstatirati pa je treba, da je število roparjev v primeri z lanskim letom padlo.

— **Tri stote opija so zaplenili te dni v Berlinu** nekemu Perzijcu, ki se je zastupil s strihinom. Perzijec je pripadal družbi, ki je trgovala z opojnimi strupi. Ker je prišla policija družbi na sled, je izvršil samomor. Ob priliki hišne preiskave so našli v njegovih pisalni mizi oporoko, v kateri zapušča dvema svojima prijateljema dva kovčega, ki ju je imel shranjena pri nekem spediteru. Kovčega sta vsebovala mesto navedene vsebine vsega skupaj cel stot opija. Poizvedovanja so ugotovila, da je dobil samomorilec opij deloma kot »vzorec brez vrednosti«, deloma pa po tihotapskih potih iz Teherana.

— **Angleško sukno po solidnih cenah** dobite pri **Francu Pavlin, Gradišče št. 3.**

Ljubljana.

— **Samomor Ljubljancev v Celoveu.** V soboto je izvršil v Celoveu samomor polkovnik v pok. g. Edvard Moro, zadnji poveljnik bivšega a. o. železniškega in brzojavnega polka. Vrgel se je pod vlak. Pokojnik je bil potomec ugledne in priljubljene ljubljanske nemške rodbine. Prihajal je tudi po prevratu redno v svoje rojstno mesto na letovišče. Blag mu spomin!

— **Gremij trgovcev v Ljubljani** obvešča svoje člane, da je na občnem zboru dne 29. marca 1927 med drugim soglasno sklenil: »V smislu sklepa občnega zbora Gremija trgovcev v Ljubljani z dne 29. marca 1927 je članom gremija pre-

povedano dajati društvom ali korporacijam darila bodisi v denarju ali blagu. Člane, ki se ne bodo strogo držali sklepa občnega zbora naj gremijalno načelstvo v smislu § 24. grem. pravil ostro kaznuje. Sklep stopi takoj v veljavo. Gremijalno načelstvo naj poskrbi, da dobi vsak član čimprej tablico z natisnjenim današnjim sklepom proti odškodnini 5 dinarjev. — Tablico je nabiti v trgovini na vidnem mestu. — Ta sklep je mestni magistrat kot obrtna oblast I. stopnje na podstavi § 127 obrtnega reda sistiral ter njegovo izvršitev prepovedal. Vsled tega se sklep občnega zbora do končne rešitve priziva ne more uveljaviti. Gremijalno načelstvo je na seji eksekutive, ki se je vršila dne 11. aprila 1927 sklenilo proti odločbi mestnega magistrata vložiti priliz na velikega župana ljubljanske oblasti.

— **Podpornemu društvu slepih, Ljubljana, Wolfova ulica 12 so darovali:** — Posojilnica Maribor 1000 Din, Hranilnica in posojilnica Škofja Loka 500 Din, g. Miklavc R., Ljubljana 100 Din, g. Magister Vinko, Ljubljana 20 Din, ga. Smid Amalija, Ljubljana 20 Din, g. Dolinar Fran, Ljubljana 20 Din, g. Jagodic, Celje 30 Din, tvrdka Bolafijo mesto venca pok. g. Favali 100 Din. Vsem darovalcem najiskrenejša hvala. — Odbor.

SPORT.

Profesionalne rokoborbe za svetovno prvenstvo na Dunaju. 24. dan. Favorita v lahki teži, Čeh Mrna in Francoz Chevalier, se borita 25 min. neodločno. Simpatije publike so na strani Francoza, ki se bori zelo fair. Tudi nadaljni boj Ogra Barothyja in Dunajčana Kawana ne prinese odločitve. Edini zmagovalac tega večera je Rus Petrovič, ki

porazi manjšega in lažjega Francoza Verveta s svojim specialnim prijemom double-nelsonom. Zadnji boj: Estonec Jaago in Avstrijec Lobmeyer poteče istako neodločno. — **25. dan.** Dunajčan Kawan se spusti s Čehom Mrno iz stoji v most, padec se mu ponesreči in mesto v most pade na obe rameni in je premagan. V težki teži ostaneta dva boja neodločena in sicer Rus Petrovič proti Nemcu Schwarzu in Rus Paradanov proti Avstrijcu Lobmayerju. Pač pa zmaga Dunajčan Steinbach Francoza Verveta, katerega prime v parternem boju za tilnik in ga z desnico prevale na hrbet.

Gospodarstvo.

× **Trgovski stiki z Ameriko.** Generalni konzulat SHS v Buenos Airesu sporoča, da bi neka večja ugledna podjetna tvrdka reflektirala na dobavo: fižola, orehov, suhih sljiv in suhih višenj, kalcijev karbid, soda kaustika in portland cement. Reflektira se samo na prvovrstno blago, ki more vzdržati konkurenco na ondodnih trgih. Oferte z vzorci je poslati konzulatu z izkalkuliranimi cenami franko Buenos Aires ali Monte Video.

BORZE.

Ljubljana, 11. aprila. (Prve številke povpraševanja, druge ponudbe in v oklepajih kupijski zaključki.) Vrednote: investicijsko 86.5 — 87, Vojna škoda 340 — 0, zaštevni in komunalne Kranjske 20 — 22, Celjska posojilnica 195 — 197, Ljubljanska kreditna 150 — 0, Merkantilna 99 — 100, Pradedion 850 — 0, Kreditni zavod 160 — 170, Trbovlje 0 — 430, Vevče 135 — 0, Stavbna 55 — 65, Sešir 104 — 0. — **Blago:** Tendence za les neizpremenjeno čvrsta, za deželne pridelke mlačna. Zaključenih 10 vagonov lesa. — Ljubljanska kreditna izplačuje od 11. t. m. kupon (12 Din za delnico).

Zagreb, 11. aprila. Devize: Newyork ček 56.75—56.85, London izplačilo 276.2 do

277, Italija izplačilo 272.01—274.01, Berlin izplačilo 1350.5—1353.5, Dunaj izplačilo 800.5 do 803.5, Budimpešta 994.77—997.77, Praga izplačilo 168.3—169.1, Švica izplačilo 1094 do 1097.

Curih, 11. aprila. Beograd 9.13, Newyork 519.875, Pariz 20.35, London 25.25, Berlin 123.225, Milan 24.9875, Dunaj 73.10, Sofija 3.75, Varšava 58, Praga 15.40, Bukarešta 3.19, Budimpešta 90.65.

To in one.

Novo cepivo zoper revmatizem.

Kronični revmatizem je ena od najbolj razširjenih bolezni, ki mučijo človeštvo. Leta 1922 je obolelo v Angliji na revmatičnih boleznih od 13 in pol milijonov članov bolniških blagajn 370.000 oseb, kar je povzročilo bolniškim blagajnam 2 milijona funtov sterlingov (okoli 560 milijonov dinarjev). Pri neki večji bolniški blagajni v Berlinu so za beležili leta 1920 7.336 slučajev raznih revmatičnih obolenj z 242.632 izgubljenimi delavnimi dnevi. V Avstriji so izplačali leta 1925 revmatikom nič manj kot 2 milijona šilingov podpora.

Spričo teh dejstev so vzbudili uspehi ki so se dosegli pri lečenju revmatizma z novo iznajdenim kožnim cepivom »Cutivaccin Paul« po vsem svetu veliko pozornost, tako v krogih strokovnjakov, kot v široki javnosti. Pri najtežjih obolenjih (athritis deformans) je bilo doseženo v 64 slučajih od 100 znatno izboljšanje, v 21 slučajih od 100 pa popolno ozdravljenje. Pri nevralgiji je bilo 15 slučajev od 100 popolnoma ozdravljenih, pri 41 slučajih pa se je doseglo znatno izboljšanje. Pri ischiasu je bilo popolnoma ozdravljenih 47 odstotkov, pri 45 pa se je doseglo znatno izboljšanje.

Izredno ugodni rezultati lečenja mišičnega in sklepnega revmatizma s ce-

pivom »Cutivaccin Paul«, ki ga je iznašel dvorni svetnik prof. Paul, bivši ravnatelj državnega zavoda za cepljenje na Dunaju, upravičujejo domnevo, da utegne postati to cepivo v prihodnosti glavno zdravilo zoper revmatizem. Želeli bi bilo, da bi se tudi pri nas po vzgledu Anglije in drugih kulturnih držav ustanovil ob sodelovanju državnih oblasti, socialnih institucij, organizacij »Rdečega križa«, bolniških blagajn itd. komite, čigar naloga bi bila energično pobijanje zelo razširjenih revmatičnih bolezni, ki povzročajo narodnemu gospodarstvu veliko škodo.

SVENGALI PRIBIL FAKIRJA NA KRIŽ.

V soboto je znani mojster sugestije Svengali - Vrba presenetil praško občinstvo z novo senzacijo. Pribil je namreč točno po starorimskem običaju nekega fakirja na križ. Fakir, ki je vaju, da si prebode roke, noge, jezik in telo, je vzdržal na križu s pribitimi rokami in nogami zelo dolgo. Za ljudi slabih živcev in mehkega srca je bil pogled na križu pribitega fakirja tako grozen, da pogleda niso zdržali in padli v omedlevico. Na križu pribiti fakir pomeni največjo senzacijo, ki je bila v varietejah sploh kdaj vidna. Poleg tega je Svengali pokazal še par drugih neverjetnih slučajev. Tako je s pomočjo sugestije popolnoma utrpil telo nekega medija. Medij je postal popolnoma brezčuten. Svengali je položil otrplega medija na naslonjali dveh stolov, tako da je bilo telo oprto samo pri vratu in pri členkih. Nato se je v sredo telesa vsedel in telo medija je ostalo popolnoma ravno. — Izvajanja Svengalija so naravno vzbudila največjo pozornost.

Viggo Cavling:

Školjka.

Toda, kaj se godi tu? Zločinci so se sprijeli in stegli z budističnimi duhovniki.

Ko so prišli skozi vhod v zidu, je straža alarmirala duhovnike. V bojazni, da hočejo oropati tempelj, so svečeniki prišli za orožje in pogumno planili na roparje. Okrvavljeni roparji in duhovniki v svilenih oblačilih so se valjali v prahu. Noži so zveneli in pištole so streljale. Roparji so se tako borili, da so zapazili zasledovalce šele, ko so bili ti že tu. Vodja naenkrat zakriči na ves glas, hoteč opozoriti svoje tovariše pred nevarnostjo. Gotovo se mu ne bi posrečilo, da bi zbral svoje tovariše krog sebe, če se ne bi pripetilo nekaj, kar je odvrglo pozornost duhovnikov od njih.

Pred templjem so stali po japonski navadi trije svečeniki za ogenj. Eden od roparjev je skočil tja, krepko brcnil svečenika, da je padel na altarjevo zagrinjalo, ki je pričelo goreti in v nekaj minutah je vzplapolal velik plamen v templju.

V splošni zmedbi se je posrečilo roparjem, da so pobegnili po nasprotni rebri hriba.

Tempelj je bil na znotraj okrašen s ten-

kim rezljanim lesom. Ogenj je na mah pogoltnil vse. Plamen je prešel s templja na pagode in jih vžgal; veliki ognjeni jeziki so se dvigali vedno višje, požar se je vzpel do nebes; tu je šumelo, cvrčalo, les se je rušil k tlom; moder dim je vlaval v ogromnih stebrih kvišku.

Tu se je oglasil veliki gongon v stranskem stolpu, sveti zvon, ki zazvoni le tedaj, če je tempelj v nevarnosti. Njegov bronasti glas je govoril v tihni noči in ves Tokio ga je čul. Takoj, ko se je pričelo njegovo zvenenje, je nastal v vsem mestu odmev. Na severu in jugu, na vzhodu in zahodu so pričeli gongoni odgovarjati.

Alfred je skočil na zid. Ozrl se je na mesto, ki mu je ležalo pod nogami. Čudni glasovi, petje in godba je vstajala iz globine, vonj orientala je napolnjeval zrak, daleč tam na reki je videl sampane in džuke, kako so drsele po vodi, na obzorju pa je žarel mikadov grad — hiša tisočerihi luči — iz globine pa so se dvigali k njemu sladki glasovi daljnih gongonov.

Alfred je molče gledal na to čudno mesto. Tam v temi je sedela gospodična Alica! Ah, njenih zlatih oči ni mogoče pozabiti! Alica, Alica...

Medtem so se Beit, kapitan, policijski častnik ter duhovniki hitro posvetovali o zasledovanju roparjev.

Vročina belo-žarečega templja je postajala že neznosna, tako, da je bilo nemogoče ostati še dalje na tem kraju.

Beit je zaklical:

»Nič nam ne koristi, če še dalje čakamo. Moramo naprej! Ali usmrtime mi roparje, ali oni nas umorijo sami. Naprej!«

Lasje so mu bili zmršeni, obraz in roke so mu krvavele, obleka mu je visela kakor cunjice ob telesu.

»Naprej!« zagrmil in vsi planejo v džunglo, da zopet poiščejo sled za roparji.

Na drugi strani hriba je bila le ena pot mogoča za roparje, široka deželna cesta na severni strani ob parku Ueno. Naprej v ostrom teku!

O železniškem prelazu so zasledovalci prišli že tako daleč, da se je streljanje zopet pričelo.

Beit in njegovi uslužbenci, policija in kakih deset duhovnikov je prispelo do prelaza tik, ko se je spustila pregraja. Vlak se je bližal.

Bajlakov je tekel naprej. Nepotrpečljivo se je pognal preko pregraje in je bil že na dru-

gi strani, ko je pridrvela mimo lokomotiva. Medtem, ko je vlak odrezal Rusa od drugih, se je čul strel in pretresljiv krik. Alfredu je obilil čelo pot, srce mu je pričelo burno utripati. Kaj se je zgodilo?

Komaj se je pregraja dvignila, je Alfred že skočil preko nje. Na sredi ceste je ležal Bajmakov. Roparji so spoznali, da se je eden od zasledovalcev upal predaleč in so kaznovali njegovo drznost s smrtjo.

Beit se je sklonil preko mrtveca. Iz prsi se mu je izvil jok. Toda odtrga se in obraz mu postane rdeč kot granit, ko zakliče s stisnjenimi zobmi:

»Dalje! Dalje!«

In odhiteli so dalje po stezi. V mesečini se je svetil prah kot srebro, steza je bila kot snežena in palme so dvigale svoje vrhove do nebes, vse je bilo mirno, tiho, tako skrivnostno tiho. Narava ni slutila ničesar o grozotah te krvave noči. Dalje!

Pet minut kasneje zadene kapitan enega od roparjev s kroglo iz revolverja. Ravno, ko je hotel zaviti izza vogla, ga je zadela kapitanova krogla v tilnik.

»Nam bo dalo vsaj malo poguma,« je zagodrnjal kapitan in stekel dalje.

(Dalje prihodnjič.)

Najpripravne, še daril za V lico

JUSTI POLARICA

šivali stroji in kolese

Znamke GRITZNER, ADLER, PHONIXS s prostim tokom (Freilauf), pneumatika, olje ter posamezni deli (najnovejša opreme).

Edino le v Ljubljani, blizu Prešernovega spomenika ob vodi.

Telefon 2915. Najnižje cene, tudi na mesečna odplačila.

VINOCET

tovarna vinskega kisa, d. z o. z., Ljubljana nudi

najfinejši in najokusnejši namizni kis iz vinskega kisa.

Zahlevajte ponudbo. Telefon števil. 2389.

Tehnično in higijsno najmoderneje urejena kisarna v Jugoslaviji.

Pisarna: Ljubljana, Dunajska cesta št. 7a, II. nadstr.

A. JANKOVEC MAL. K. SOSS
LJUBLJANA
MEJSTNI TRG

TISKARNA „MERKUR“

SIMON GREGORČIČEVA ULICA ŠTEV. 13.

TELEFON ŠTEV. 2852.

TELEFON ŠTEV. 2852.

Se priporoča za vse v tiskarsko stroko spadajoča dela

Oddajo se

MALI OGLASI.

Za vsako besedo se plača 50 par. Za debelo tiskano pa Din 1.—

Kontoristinja

samostojna moč, večša knjigovodstva, korespondence, stenopisja in strojepisja, išče službe. Ponudbe prosi na upravo lista pod značko »Veletna praksa«.

Zastoj -

spalno sobo

novi kompletno dobite pri tomboli »Dom ubogih« na velikonočni pondeljek. — Srečke v trafikah ali družni pisarni »Mojmir«. Maribor, Koroška c. 10-1.

s 1. julijem t. l. 3

primerne za zdravilno ali za pisarne. Naslov pove uprava lista.

Lahek postranski

zaslužek

na domu, za obojni spol od 14 let naprej, brez posebnega znanja; dnevni zaslužek 20 do 25 Din. Kdor se zanima, naj pošlje za pojasnilo za pouk in vzorec dela 10 Din kateri znesek se pa vrne ako delo prevzame. Niti kaka prevara, za mladi ne je velikega pomena. Ponudbe na upravo lista pod šifro: »Čas je zlato«.

Oglašujte v

„Narodnem

Dnevniku“